

UGOVOR
O PRIKLJUČENJU MALE ELEKTRANE NA DISTRIBUTIVNI SISTEM

Zaključen dana _____ 201__ godine u Podgorici.

I UGOVORNE STRANE

1. Operator distributivnog sistema – CEDIS, koji zastupa Izvršni direktor _____ (u daljem tekstu CEDIS)

Žiro račun	
PIB	
PDV registracioni broj	

2. Investitor male elektrane (Korisnik – kupac) _____, _____, koga zastupa direktor _____, (u daljem tekstu KORISNIK)

Puni naziv i sjedište pravnog lica odnosno preduzetnika	
Adresa za prijem službene pošte	
Adresa objekta koji se priključuje	
Ime i prezime odgovornog lica	
Šifra mjernog mjesta	
POD - Jedinstveni broj mjernog mjesta	
Potrošački broj	
Broj žiro računa i naziv poslovne banke	
PIB	
Registracioni broj	
Kontakt telefon	

II PREDMET UGOVORA

Član 1

- (1) Predmet ovog ugovora je:

- 1) priključenje objekta Korisnika na distributivni sistem električne energije, pod uslovima koji su utvrđeni u Rješenju o izdavanju saglasnosti za priključenje broj _____ od _____ godine (Prilog I).
- 2) uređivanje međusobnih prava i obaveza između ugovornih strana po osnovu priključenja objekta Korisnika na distributivni sistem.

- (2) Rješenjem iz stave 1 ovog člana, odobrena priključna snaga iznosi _____ kW.

Član 2

- (1) Ugovorne strane su saglasne da je Korisnik u svemu ispunio uslove iz Rješenja o izdavanju saglasnosti za priključenje broj _____ od _____ godine, što je konstatovano u Izvještaju o internom tehničkom pregledu mjernog mjesta, spoljašnjeg i unutrašnjeg priključka br. _____ od _____ godine (Prilog II), kao i da je Korisnik na ime naknade za priključenje uplatio CEDIS-u iznos od _____ € na žiro račun br. _____ u skladu sa Metodologijom za utvrđivanje naknada za priključenje na DS.

- (2) Ugovorne strane na prijedlog korisnika saglasno ugovaraju snagu koju preuzima iz distributivnog sistema:

MJESEC	januar	februar	mart	april	maj	jun	jul	avgust	septembar	oktobar	novembar	decembar
P (KW)												

- (3) Ugovorne strane su saglasne da je Korisnik pribavio svu potrebnu dokumentaciju u skladu sa propisima koji regulišu izgradnju objekata.

III OBAVEZE I PRAVA UGOVORNIH STRANA

Član 3

(1) CEDIS ima pravo da:

- 1) nesmetano pristupi mjernim uređajima i instalacijama, kao i mjestu priključka radi očitavanja, provjere ispravnosti, ili obustave isporuke energije u slučajevima kada Korisnik neovlašćeno koristi električnu energiju ili ne plati račun za isporučenu električnu energiju u skladu sa utvrđenim rokovima i uslovima;
- 2) naplati troškove za svaki naknadni pokušaj očitavanja, kontrole, zamjene mjerne opreme ili isključenja od Korisnika koji spriječava ili ometa CEDIS-u pristup priključnom i mjernim mjestima ukoliko se mjerno mjesto nalazi na posjedu korisnika;
- 3) naplati troškove kontrole mjerne opreme po zahtjevu Korisnika, ako kontrola pokaže da je mjerna oprema ispravna;
- 4) naplati od Korisnika nestandardne usluge u skladu sa Pravilima za funkcionisanje distributivnog sistema električne energije i Pravilima mjerenja u distributivnom sistemu električne energije.
- 5) kontrolira stanje podešenosti uređaja systemske zaštite i zaštite priključnog voda i po potrebi nalaže promjenu parametara podešenja;
- 6) zahtijeva naknadu štete od Korisnika u slučajevima proizvodnje ili korišćenja električne energije protivno uslovima iz rješenja o saglasnosti za priključenje i odredbama ovog ugovora;
- 7) raskine ugovor u slučajevima nepoštovanja odredbi Zakona o energetici, Pravila za funkcionisanje distributivnog sistema električne energije, Pravilima mjerenja električne energije u distributivnom sistemu i ovog ugovora;
- 8) isključi Korisnika sa distributivnog sistema u slučajevima predviđenim Zakonom o energetici i aktima donijetim u skladu sa zakonom;
- 9) isključi Korisnik sa distributivnog sistema ukoliko korisnik bez opravdanog razloga odbije zaključivanje aneksa ovog ugovora zbog izmijenjenih zakonskih i drugih relevantnih propisa.
- 10) Druga prava koja su propisana Zakonom o energetici, drugim relevantnim zakonima i podzakonskim propisima koje je odobrila ili donijela Regulatorna agencija za energetiku.
- 11) Da ukoliko iz bilo kog razloga nije izvršeno mjesečno očitavanje brojila (nedostupno mjerno mjesto, Korisnik nije dostavio stanje, kvar na mjernom uređaju, viša sila), izvrši procjenu potrošnje prema ostvarenoj potrošnji i obračunatoj snazi u istom periodu prethodne godine ili prema prosječnoj godišnjoj potrošnji i ostvarenoj snazi za istu kategoriju potrošnje, a da se korekcija izvrši u narednom obračunskom periodu.

Član 4

(1) CEDIS ima obaveze da:

- 1) priključenje Korisnika izvrši na način i pod uslovima utvrđenim u rješenju o izdavanju saglasnosti za priključenje;
- 2) održava o svom trošku primopredajno mjerno mjesto i izvodnu ćeliju/polje na mjestu priključenja na distributivni sistem u tehnički ispravnom stanju i vrši zamjenu dotrajalih dijelova novim;
- 3) ponudi Korisniku zaključenje ugovora o korišćenju distributivnog sistema;
- 4) u slučaju prekida napajanja usljed kvara na distributivnom sistemu, u najkraćem mogućem roku otkloni uzrok prekida i ponovo priključi objekat Korisnika;
- 5) u slučaju zastoja elektrane zbog kvara na distributivnom sistemu, u najkraćem mogućem roku otkloni uzrok kvara i ponovo priključi objekat Korisnika;
- 6) obavijesti Korisnika o vršenju redovne i vanredne provjere ispravnosti mjernih uređaja;
- 7) obezbijedi čuvanje povjerljivih informacija i podataka o Korisniku u skladu sa zakonom;
- 8) blagovremeno izvještava Korisnika o preduzimanju mjera na redukciji u isporuci električne energije radi izbjegavanja operativnih problema u prenosnom i distributivnom sistemu;
- 9) obavijesti Korisnika najmanje 24 sata unaprijed o svim planiranim radovima u distributivnom sistemu koji dovode do zastoja ili ograničenja u radu elektrane;
- 10) obezbijedi razmjenu informacija u vezi sa manipulacijama ili događajima u distributivnom sistemu ili objektima Korisnika, koje mogu imati uticaj na paralelan rad elektrane sa distributivnim sistemom;
- 11) vrši ispitivanje, praćenje i nadgledanje povratnog uticaja elektrane na distributivni sistem;
- 12) izdaje odobrenja i uputstva o mjerama sigurnosti koje je neophodno sprovesti u slučaju izvođenja radova na dijelovima distributivnog sistema ili objekta Korisnika, na mjestu priključenja ili na drugom mjestu, kada bi ti radovi mogli uticati na sigurnost u sistemima druge Ugovorne strane;
- 13) vodi urednu evidenciju o ispadima i isključenjima u distributivnom sistemu koji dovode do zastoja ili ograničenja u radu elektrane, iz koje se mogu utvrditi razlozi zastoja ili ograničenja, te uredno arhivira i čuva dokumentaciju u skladu sa propisima;
- 14) obezbijedi sigurnost i kvalitet električne energije u skladu sa Pravilima za funkcionisanje distributivnog sistema električne energije i propisima Regulatorne agencije za energetiku.
- 15) održava priključak ukoliko je njegovo osnovno sredstvo, ili je sa Korisnikom zaključio Ugovor o održavanju.

Član 5

(1) Korisnik ima pravo da:

- 1) bude priključen na distributivni sistem, u skladu sa uslovima iz rješenja o izdavanju saglasnosti za priključenje, nakon zaključenja Ugovora o snabdijevanju i Ugovora o prodaji;
- 2) koristi i predaje električnu energiju, u skladu sa uslovima iz rješenja o izdavanju saglasnosti za priključenje i ovim ugovorom;
- 3) bude obaviješten unaprijed o svim planiranim aktivnostima CEDIS-a na upravljanju distributivnim sistemom, koje imaju uticaja na rad elektrane;
- 4) zahtijeva i naplati naknadu štete od CEDIS-a u slučajevima kada je šteta uzrokovana nepropisno izvedenim radovima na priključenju objekta na distributivni sistem;
- 5) bude obaviješten o aktivnostima CEDIS-a na sprovođenju mjera redukcije isporuke električne energije i redukcije napona;
- 6) raskine ugovor u slučaju prestanka potrebe za daljim priključenjem na distributivni sistem električne energije;
- 7) na sigurnost i kvalitet električne energije u skladu sa Pravilima za funkcionisanje distributivnog sistema el.energije i propisima Regulatorne agencije za energetiku.

Član 6

(1) Korisnik ima obaveze da:

- 1) održava u tehnički ispravnom stanju priključak, instalacije i uređaje koji su u njegovom vlasništvu,
- 2) Održava infrastrukturu za priključenje, ako je istu izgradio o svom trošku, sve do zaključenja Ugovora o otkupu sa CEDIS-om;
- 3) obezbijedi ovlaštenim licima CEDIS-a pristup mjernim uređajima u objektu elektrane, izvodnom polju (ćeliji) priključnog voda sa rasklopnim aparatima, zaštitnim uređajima i drugoj opremi na mjestu priključenja elektrane, radi očitavanja, kontrole, ugradnje, zamjene ili popravke mjerne opreme, kao i isključenja sa distributivnog sistema kada se mjesto priključenja nalazi na posjedu Korisnika;
- 4) ne dozvoli priključenje objekata drugih Korisnika sa sopstvene instalacije;
- 5) koristi električnu energiju isključivo u skladu sa rješenjem o izdavanju saglasnosti za priključenje, i ovim ugovorom;
- 6) Isporučuje električnu energiju isključivo u skladu sa rješenjem o izdavanju saglasnosti za priključenje i ovim ugovorom;
- 7) u svemu poštuje odredbe Zakona o energetici i akata donijetih u skladu sa zakonom;
- 8) sprovodi uputstva CEDIS-u u slučaju redukcije u isporuci el.energije i napona;
- 9) se pridržava sopstvenih pogonskih uputstva o radu elektrane koja je dostavio CEDIS-u i pogonskih uputstva CEDIS-a o radu Rasklopnog postrojenja _____ .
- 10) postupi po uputstvima CEDIS-a koja se odnose na pogon elektrane, izdatim u skladu sa ovim Ugovorom i Pogonskim uputstvom o radu elektrane;
- 11) ispituje ispravnost instalacija i opreme u svom vlasništvu, u skladu sa rokovima definisanim važećim propisima;
- 12) na zahtjev ovlaštenog lica CEDIS-a, dostavi na uvid protokole o provedenim ispitivanjima instalacija i opreme u svom vlasništvu;
- 13) omogući ovlaštenim licima CEDIS-a nesmetan pristup u cilju ispitivanja, praćenja i nadgledanja povratnog uticaja elektrane na distributivni sistem;
- 14) zaštititi mjerna mjesta koja su smještena na njegovom posjedu od neovlaštenog pristupa trećeg lica, nestanka i oštećenja;
- 15) bez odlaganja obavijesti CEDIS o poremećaju rada ili eventualnom kvaru zaštitnih i mjernih uređaja, i/ili zastoju i kvaru na proizvodnim jedinicama i priključku elektrane;
- 16) traži odobrenje i uputstvo o mjerama sigurnosti koje je, u skladu sa Pravilima za funkcionisanje distributivnog sistema, neophodno provesti u slučaju izvođenja radova na dijelovima distributivnog sistema ili objekta Korisnika, na mjestu priključenja ili na drugom mjestu, kada bi ti radovi mogli uticati na sigurnost u sistemima druge ugovorne strane;
- 17) izvrši označavanje aparata na lokacijama razgraničenja vlasništva, u dogovoru sa CEDIS-om, a prema sistemu označavanja koji koristi CEDIS, a sve u skladu sa Pravilima o funkcionisanju distributivnog sistema.
- 18) Operatoru distributivnog sistema dostavlja mjesečne i godišnje planove proizvodnje, zasnovane na mjerenjima na osnovu kojih je utvrđen potencijal obnovljivog izvora energije

IV PRIKLJUČENJE KORISNIKA

Član 7

Priključenje objekta Korisnika na distributivni sistem izvršiće CEDIS u skladu sa uslovima iz ovog ugovora, odnosno sa uslovima iz izdatog rješenja o saglasnosti za priključenje, tehničkim propisima i standardima.

V TEHNIČKE I EKSPLOATACIONE KARAKTERISTIKE OBJEKTA

Član 8

(1) Osnovni tehnički podaci o elektrani:

Naziv elektrane	
Lokacija elektrane	
Vrsta primarne energije	
Nazivni napon priključka (kV)	
Mjesto priključenja na distributivni sistem	
Instalisana prividna snaga elektrane (kVA)	
Instalisana aktivna snaga elektrane (kW)	
Maksimalna prividna snaga koju elektrana predaje u distributivni sistem (kVA)	
Maksimalna aktivna snaga koju elektrana predaje u distributivni sistem (kW)	
Nominalni faktor snage elektrane	
Način regulacije napona i proizvodnje reaktivne snage	
Broj generatora	
Nominalna snaga i faktor snage po generatorima	
Način rada elektrane sa distributivnim sistemom	
Način predaje električne energije u distributivni sistem	
Saglasnost za priključenje	

- (2) Ostale tehničke i eksploatacione karakteristike energetskih objekata date su u Prilogu III, dok su Jednopolne šeme elektrane i priključka date u Prilogu IV.
- (3) Ugovorne strane obavezne su da obezbijede da njihovi objekti i oprema na mjestu priključenja ispunjavaju tehničke i operativno eksploatacione kriterijume propisane Pravilima o funkcionisanju distributivnog sistema električne energije.
- (4) Postrojenja i uređaji Korisnika koji su priključeni na distributivni sistem ne smiju uticati izvan dozvoljenih granica, propisanih izričito ovim ugovorom ili generalno u Pravilima, na sigurnost distributivnog sistema, uključujući i ograničenja viših harmonika, faktora snage, naponskih promjena, nesimetriju faza i koordinaciju izolacije.
- (5) CEDIS je obavezan da bez odlaganja obavijesti Korisnika o svim promjenama na svojim objektima i opremi, koje mogu značajno uticati na objekte i opremu Korisnika koji su priključeni na distributivni sistem.
- (6) Korisnik je obavezan da bez odlaganja obavijesti CEDIS o svim planiranim promjenama na svojim objektima i opremi, koje mogu uticati na funkcionisanje distributivnog sistema. Za svaku promjenu na uređajima, koje utiču na rad distributivnog sistema, Korisnik mora prethodno pribaviti pisanu saglasnost CEDIS-a.
- (7) U slučaju promjena tehničkih parametara postrojenja i uređaja Korisnika specificiranih ovim ugovorom, Korisnik mora od CEDIS-a pribaviti saglasnost za traženu promjenu.
- (8) Korisnik mora omogućiti stručnom osoblju CEDIS-a ili njegovim ovlaštenim licima pristup do postrojenja i uređaja distributivnog sistema i pomoćne opreme koje su u vlasništvu Korisnika, kao i uvid u rezultate ispitivanja tehničkih i eksploatacionih karakteristika postrojenja i uređaja Korisnika sa namjerom provjeravanja usaglašenosti rada i karakteristika postrojenja i uređaja Korisnika sa ovim ugovorom.
- (9) CEDIS će najkasnije 24 sata prije planiranog početka provjere obavijestiti Korisnika o planiranom datumu i trajanju provjere, cilju i obimu provjere i osobama koje će izvoditi provjeru.
- (10) CEDIS mora omogućiti pristup osoblju Korisnika postrojenjima i uređajima koji su u njenom vlasništvu, pod istim uslovima kako je to propisano članom 8 stav 8 ovog ugovora.

VI PLANIRANA GODIŠNJA PROIZVODNJA I POTROŠNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE

Član 9

- (1) Planirana proizvodnja male elektrane u godini potpisivanja ugovora.

Mjesec	Jan	Feb	Mart	April	Maj	Jun	Jul	Avgust	Sept	Okt	Nov	Dec	Godišnje
P(kW)													
E(kWh)													

- (2) Planirana potrošnja male elektrane u godini potpisivanja ugovora.

Mjesec	Jan	Feb	Mart	April	Maj	Jun	Jul	Avgust	Sept	Okt	Nov	Dec	Godišnje
P(KW)													
E(MWh)													

VII TAČKA PRIKLJUČENJA I RAZGRANIČENJE OSNOVNIH SREDSTAVA CEDIS-a I KORISNIKA

Član 10

- (1) Tačka priključenja objekata Korisnika je _____.
- (2) Mjesto razgraničenja osnovnih sredstava CEDIS-a i Korisnika je _____, kako je to prikazano jednopolnom šemom koja čini sastavni dio ovog ugovora (Prilog IV).
- (3) Raspored odgovornosti na lokacijama priključenja je dat u Prilogu VI.

VIII MJERENJE ELEKTRIČNE ENERGIJE I OČITAVANJE MJERNIH UREĐAJA

Član 11

- (1) Proizvedena električna energija iz postrojenja male elektrane _____ se mjeri u _____ tj. u tački priključenja definisanoj u članu 10 ovog ugovora (Prilog V).
- (2) Predata električna energija iz distributivnog sistema se mjeri u _____ tj. u tački definisanoj u članu 10 ovog ugovora (Prilog V).
- (3) Proizvedena električna energija se mjeri na mjestu predaje energije u distributivni sistem, odnosno (ukoliko se radi o sistemu postrojenja sa zajedničkim priključnim vodom na DS) i u postrojenju male elektrane.
- (4) Oprema i uređaji na primopredajnom mjernom mjestu, u tački priključenja vlasništvo su CEDIS-a.
- (5) Oprema i uređaji na mjernom mjestu u postrojenju elektrane vlasništvo su Korisnika.
- (6) CEDIS i Korisnik obavezni su održavati i vršiti zamjenu opreme i uređaja na mjernim mjestima u svom vlasništvu.
- (7) Troškove vanredne kontrole (baždarenja) i ispitivanja mjernih uređaja snosi CEDIS, osim u slučaju kada je kontrola mjernog uređaja izvršena po traženju Korisnika, a kontrolom je potvrđena ispravnost mjernog uređaja.
- (8) Korisnik je dužan bez odlaganja informisati CEDIS o pojavi kvara ili sumnje u ispravnost mjernih uređaja i mjernih transformatora.

Član 12

- (1) Očitavanje mjernih uređaja navedenih u članu 11 ovog ugovora vrši CEDIS, daljinskim očitavanjem brojila, prvog dana u tekućem mjesecu za energiju u prethodnom mjesecu, pri čemu se uzima stanje obračunskog registra mjernih uređaja na zadnji dan u mjesecu u 24:00 časa.
- (2) Ukoliko daljinsko očitavanje nije moguće, očitavanje mjernih uređaja se vrši neposrednim putem direktno sa brojila do isteka 05. u mjesecu.
- (3) CEDIS podatke o izvršenom očitavanju dostavlja Korisniku, Snabdjevaču i Operatoru tržišta.
- (4) CEDIS vrši kontrolu mjernih uređaja i provjeru obračunskog registra, uz prisustvo Korisnika, jednom godišnje, uz sačinjavanje zapisnika o izvršenoj kontroli.
- (5) U slučaju sumnje u tačnost obračunskih podataka, ugovorne strane imaju pravo zatražiti vanrednu provjeru obračunskih podataka i kontrolu mjernih uređaja.
- (6) Ugovorne strane su saglasne da će se slučajevi pogrešnog obračuna proizvedene električne energije do kojih je došlo usled tehničke neispravnosti na mjernih uređajima ili greške u očitavanju, a koju nije izazvao Korisnik, Operator tržišta i Korisnik regulisati Ugovorom o otkupu el.energije, uz prethodno pribavljeni nalaz CEDIS-a.

IX KVALITET NAPONA I DOPUŠTENI POVRATNI UTICAJ ELEKTRANE NA DISTRIBUTIVNI SISTEM

Član 13

- (1) CEDIS je dužan održavati parametre kvaliteta napona napajanja na mjestu priključenja elektrane unutar opsega propisanih standardom MEST EN 50160.
- (2) Korisnik je dužan osigurati da povratni uticaj elektrane na parametre kvaliteta napona u distributivnom sistemu ne prelazi nivo dat sledećom tabelom.

Dozvoljena promjena napona u stacionarnom režimu	$\Delta u_m = \pm 5\%$ na mjestu priključenja na distributivni sistem
Dozvoljena promjena napona u prelaznom režimu (uključenje/isključenje generatora)	Za $r < 1/10$ minuta, $d = 2\%$ / Za $r < 1/100$ minuta, $d = 3\%$
Dozvoljeno odstupanje frekvencije	$\pm 0,2\text{Hz}$

X USLOVI SINHRONIZACIJE ELEKTRANE NA DISTRIBUTIVNI SISTEM

Član 14

- (1) Priključenje sinhronog generatora na distributivni sistem može da se izvrši pod sledećim uslovima:

Ukupna snaga generatora (kVA)	razlika frekvencija (Δf , Hz)	razlika napona (ΔV , %)	razlika faznog ugla ($\Delta \Phi^\circ$)
0-500	0,3	10	20
500-1500	0,2	5	15
>1500	0,1	3	10

- (2) Sinhronizacija se vrši na generatorskom prekidaču.
(3) Istovremeno uključenje i istovremeno kontrolisano isključenje više generatora nije dopušteno, što se osigurava odgovarajućim blokadama u funkcionalnim šemama upravljanja elektranom, sa vremenskom zadržkom od 10 minuta.

XI UPRAVLJANJE PROIZVODNJOM AKTIVNE I REAKTIVNE SNAGE I REGULACIJA NAPONA

Član 15

- (1) Korisnik samostalno upravlja proizvodnjom aktivne snage, u skladu sa raspoloživim primarnim izvorima energije i pogonskim stanjem postrojenja do snage odobrene saglasnošću za priključenje.
(2) Izuzetno, CEDIS ima pravo da privremeno ograniči izlaznu snagu do potpunog zaustavljanja elektrane u sledećim situacijama:
- moguća opasnost po siguran rad sistema;
  - pojava preopterećenja na elementima distributivnog sistema;
  - pojava rizika od ostrvskog rada dijela distributivnog sistema;
  - pojava rizika narušavanja stacionarne ili dinamičke stabilnosti DS;
  - povećanje frekvencije koje ugrožava stabilnost DS;
  - popravka ili izgradnja elemenata distributivnog sistema;
- (3) Promjena izlazne snage po zahtjevu CEDIS-a mora se izvršiti bez odlaganja, a najkasnije unutar 1 min.
(4) O razlozima primjene ograničenja iz stava 2 ovog člana, CEDIS je dužan da u najkraćem roku Korisniku dostavi pisano obrazloženje o razlozima takvog rada.

Član 16

- (1) Korisnik je dužan vršiti regulaciju napona i upravljati proizvodnjom reaktivne snage prema zahtjevima CEDIS-a, u skladu sa pogonskom kartom generatora instalisanih u elektrani.
(2) CEDIS će, nakon stvaranja tehničkih mogućnosti, daljinskim slanjem upravljačkog signala vršiti izbor načina upravljanja proizvodnjom reaktivne snage.

Član 17

CEDIS ima pravo, u zavisnosti od aktivnog režima rada, izdavati operativne naloge za obezbeđenje zahtijevane vrijednosti napona na mjestu priključenja elektrane, proizvodnje reaktivne snage ili faktora snage elektrane.

XII PLANIRANA I NEPLANIRANA ISKLJUČENJA

Član 18

- (1) CEDIS i Korisnik međusobno usaglašavaju termine isključenja elektrane radi obavljanja radova u mreži i radova na postrojenju elektrane (revizija, remont itd.).
(2) CEDIS je dužan blagovremeno informisati Korisnika o neophodnom isključenju elektrane sa distributivnog sistema zbog vanrednih radova u mreži, navodeći termin, trajanje i razlog isključenja.
(3) CEDIS je dužan blagovremeno informisati Korisnika o neophodnim isključenjima distributivnog sistema nastalim po zahtjevu Operatora prenosnog sistema, uz navođenje termina, trajanja i razloga isključenja.

Član 19

- (1) U slučaju ispada iz pogona elektrane zbog nestanka mrežnog napona, CEDIS je dužan bez odlaganja informisati Korisnika o razlozima očekivanom trajanju zastoja.
- (2) Ukoliko je do nestanka mrežnog napona došlo zbog kvarova u distributivnom sistemu, CEDIS je dužan preduzeti sve neophodne mjere kako bi se kvar otklonio u razumnom roku i omogućio nesmetan rad elektrane.

Član 20

- (1) CEDIS ima pravo, u slučaju opasnosti, ugroženosti ljudi i imovine usljed vanrednih okolnosti, pojave ispada ili preopterećenja u elektroenergetskom sistemu, trenutno da isključi elektranu sa distributivnog sistema, o čemu je dužan bez odlaganja obavijestiti Korisnika.
- (2) CEDIS ima pravo da isključi elektranu sa distributivnog sistema, uz prethodno upozorenje, u slučaju da:
  - Korisnik ne svede povratni uticaj elektrane unutar propisanih i ugovorenih vrijednosti;
  - Korisnik ne izvrši podešavanje parametara regulacije proizvodnje reaktivne snage/energije prema zahtjevu CEDIS-a;
  - Korisnik putem svojih objekata, bez saglasnosti CEDIS-a, omogući drugom licu priključenje objekata i instalacija;
  - Korisnik zabrani ili onemogući pristup ovlašćenom osoblju CEDIS-a rasklopnim i zaštitnim uređajima u izvodnoj ćeliji/polju priključnog voda na mjestu priključenja elektrane i mjernim uređajima u rasklopnom postrojenju i elektrani.
- (3) CEDIS ima pravo trenutno odvojiti elektranu od distributivnog sistema ukoliko Korisnik onemogući pravilno registrovanje proizvedene/preuzete električne energije.

Član 21

- (1) Nakon isključenja ili ispada sa distributivnog sistema, elektrana se smije ponovo priključiti tek kada se ispune svi uslovi za priključenje i nesmetan paralelan rad.
- (2) Nakon isključenja zbog nestanka mrežnog napona, elektrana može ponovo da se priključi na distributivni sistem kada je napon sa strane distributivnog sistema prisutan u kontinuitetu najmanje tri minuta i kada se ispune uslovi za sinhronizaciju iz člana 14. Ugovora.

XIII ZAŠTITNI UREĐAJI

Član 22

- (1) Korisnik je dužan da održava u ispravnom stanju zaštitne i druge uređaje kojima se štite generatori i druga oprema elektrane od unutrašnjih kvarova i kvarova u distributivnom sistemu.
- (2) CEDIS određuje vrstu i podešenje uređaja systemske zaštite i zaštite priključnog voda. Podešenja parametara zaštite su usklađeni između CEDIS-a i Korisnika i dati su na šemi koja čini sastavni dio ovog ugovora (Prilog VII).
- (3) U slučaju signalizacije unutrašnjeg kvara mikroprocesorskih zaštitnih uređaja, te u slučaju pojave kvara na isključnim krugovima u elektrani ili rasklopnom postrojenju, vrši se rasterećenje generatora i isključenje spojnog prekidača na mjestu priključenja elektrane.
- (4) U slučaju nestanka jednosmjernog napona u elektrani ili rasklopnom postrojenju, vrši se automatsko normalno zaustavljanje elektrane.
- (5) CEDIS može zahtijevati promjenu parametara podešenja systemske zaštite i zaštite priključnog voda ukoliko to zahtijevaju pogonski uslovi u mreži.

XIV DALJINSKO UPRAVLJANJE I SIGNALIZACIJA

Član 23

- (1) Korisnik je dužan u realnom vremenu obezbijediti daljinski prenos komandi, mjerenja i signala između upravljačkog centra CEDIS-a i objekta elektrane.
- (2) Komande koje će se, nakon stvaranja tehničkih mogućnosti, prenositi u realnom vremenu iz upravljačkog centra CEDIS-a su:
  - uključenje/isključenje spojnog prekidača u izvodnoj ćeliji/polju priključnog voda na mjestu priključenja elektrane;
  - podešenje vrijednosti aktivne snage elektrane,
  - upravljanje proizvodnjom reaktivne snage.
- (3) Mjerenja i signali koji se prenose u realnom vremenu su:
  - aktivna snaga koju elektrana predaje/preuzima iz distributivnog sistema,
  - reaktivna snaga koju elektrana predaje/ preuzima iz distributivnog sistema,
  - napon na mjestu priključenja elektrane na DS,
  - uklopno stanje spojnog prekidača na mjestu priključenja elektrane na DS,
  - signali djelovanja zaštitnih uređaja na mjestu priključenja elektrane na DS,
  - ostali podaci po traženju CEDIS-a.
- (4) Komunikacija između centra upravljanja CEDIS-a i elektrane vrši se putem optičkog kabla i GSM/GPRS veze.
- (5) Za prenos komandi, mjerenja i signala koriste se standardni komunikacioni protokoli, u skladu sa tehničkim rješenjem sistema upravljanja distributivnim sistemom u vlasništvu CEDIS-a.

XV UPRAVLJANJE ENERGETSKIM OBJEKTIMA

Član 24

- (1) CEDIS je nadležan, za upravljanje elementima postrojenja u TS _____.
- (2) Korisnik je nadležan za upravljanje postrojenjima i elementima postrojenja u maloj elektrani koja nisu u nadležnosti CEDIS-a po pitanju upravljanja.
- (3) Ugovorne strane Sporazumom o upravljanju energetskim objektima, koji je sastavni dio ovog ugovora (Prilog VIII) precizno regulišu sve međusobne obaveze vezane za upravljanje i manipulacije u objektima koji su od međusobnog uticaja i zavisnosti.
- (4) Vrsta informacija, podataka i izvještaja kao i sredstva i način razmjene istih između ugovornih strana su definisani Protokolom za razmjenu informacija, podataka i izvještaja, koji je sastavni dio ovog ugovora (Prilog IX). Istim Protokolom je definisana pogonska dokumentacija koja se vodi u objektima ugovornih strana.
- (5) Spisak ovlašćenih lica Ugovornih strana zaduženih za operativno upravljanje distributivnim sistemom i objektom elektrane su dati u prilogima X i XI koji su sastavni dio ovog ugovora.

XVI OBRAČUN NAKNADE ZA KORIŠĆENJE DISTRIBUTIVNOG SISTEMA

Član 25

- (1) Za električnu energiju koju elektrana predaje u distributivni sistem, ne vrši se obračun naknade za korišćenje distributivnog sistema.
- (2) Ukoliko se izmjenama propisa utvrdi tarifa za korišćenje distributivnog sistema za Korisnike električne energije, CEDIS ima pravo obračunati Korisniku naknadu prema regulisanim cijenama, bez zaključivanja novog Ugovora o priključenju.
- (3) Za električnu energiju koju elektrana preuzima iz distributivnog sistema, obračun naknade za korišćenje distributivnog sistema vrši se prema važećim tarifnim stavovima za korisnike distributivnog sistema koje je utvrdila Regulatorna agencija za energetiku.
- (4) U slučaju zahtjeva za priključenje novog energetskog objekta Korisnika ili zahtjeva za povećanja priključne snage, naknada za priključenje odnosno povećanje priključne snage biće utvrđena u skladu sa relevantnim propisom.

XVII VIŠA SILA

Član 26

Ugovorne strane se oslobađaju izvršenja obaveza po ovom ugovoru za vrijeme trajanja više sile (poplave, zemljotresi, požari atmosferska pražnjenja, jaki vjetrovi, prekomjerni led i sl.), kao i kvarova na elementima distributivnog sistema električne energije i uređaja Korisnika do kojih nije došlo krivicom ugovornih strana, odnosno koje ugovorne strane nijesu mogle predvidjeti ili spriječiti razumnim mjerama predostrožnosti.

XVIII TRAJANJE I RASKID UGOVORA

Član 27

Ovaj ugovor se zaključuje na neodređeno vrijeme.

Član 28

- (1) Ovaj ugovor može biti raskinut iz sledećih razloga:
  - 1) ako se utvrdi da su se promijenile okolnosti na osnovu kojih je izdato rješenje o izdavanju saglasnosti za priključenje;
  - 2) neovlašćenog korišćenja el. ektrične energije;
  - 3) ako prestane potreba za daljim priključenjem na distributivni sistem;
- (2) Postupak za raskid ugovora pokreće se pisanim obavještenjem o namjeri raskida uz potvrdu prijema;
- (3) Raskid stupa na snagu prvog narednog dana po isteku roka od 30 dana od dana prijema pismenog obavještenja o namjeri raskida ugovora;
- (4) U slučaju raskida ugovora Korisnik se isključuje sa distributivnog sistema.

XIX ZAVRŠNE ODREDBE

Član 29

- (1) Ukoliko za vrijeme važenja ovog ugovora dođe do promjena zakonskih ili drugih propisa, ugovorne strane su saglasne da odredbe ovog ugovora aneksom usaglase sa novim propisima.
- (2) Ugovorne strane su saglasne da se do zaključenja aneksa iz stava 1 ovog člana neposredno primjenjuju odredbe izmijenjenih propisa zbog kojih je obavezna izmjena ovog ugovora.

Član 30

Ugovorne strane su saglasne da će se na međusobne odnose koji nijesu regulisani ovim ugovorom primjenjivati odredbe Zakona o obligacionim odnosima, Zakona o energetici, drugi zakonski propisi, propisi Regulatorne agencije za energetiku, kao i važeći tehnički propisi i standardi.

Član 31

Ugovorne strane su saglasne da će eventualne sporove povodom ovog ugovora rješavati sporazumno, u suprotnom sporove će rješavati Regulatorna agencija za energetiku, odnosno nadležni sud.

Član 32

(1) Sastavni dio Ugovora čine prilozi:

- 1) Prilog I: Rješenje o izdavanju saglasnosti za priključenje broj _____ od _____ . godine;
- 2) Prilog II: Izvještaj o izvršenom internom tehničkom pregledu mjernog mjesta, spoljašnjeg i unutrašnjeg priključka objekta br. _____ od _____ godine;
- 3) Prilog III: Tehničke i eksploatacione karakteristike energetske objekata;
- 4) Prilog IV: Jednopolna šema elektrane i priključka;
- 5) Prilog V: Šema razgraničenja vlasništva;
- 6) Prilog VI: Raspored odgovornosti na lokacijama priključenja;
- 7) Prilog VII: Podešenja parametara zaštite;
- 8) Prilog VIII: Sporazum o upravljanju energetskim objektima;
- 9) Prilog IX: Protokol za razmjenu informacija , podataka i izvještaja;
- 10) Prilog X: Spisak ovlašćenih lica CEDIS-a;
- 11) Prilog XI: Spisak ovlašćenih lica Korisnika;
- 12) Prilog XII: Uputstvo za bezbjedan rad u elektroenergetskim objektima;
- 13) Prilog XIII: Pogonsko uputstvo o radu elektrane.

Član 33

Ovaj ugovor je zaključen u 8 (osam) istovjetnih primjeraka od kojih se ugovornim stranama uručuje po 4 (četiri) primjerka.

KORISNIK
Direktor,

Crnogorski elektrodistributivni sistem DOO Podgorica
Izvršni direktor,

.....

.....